

Un de Begur

Topònims de la narració

- *Mas Pla*, casa pairal de l'Escriptor al poble de Llofriu (terme municipal de Palafrugell al Baix Empordà).
- *Farelló de Fitor* o *Foraió de Fitó*, indret costaner del terme de Palafrugell.
- *Sa Tuna*, cala amb platja del poble de Begur (Baix Empordà), entre cala d'Aiguafreda al nord i la punta de Plom al sud, poblada abans amb cases de pescadors, ara amb xalets.
- *Canigó*, massís muntanyós que separa les comarques nord-catalanes del Vallespir i el Conflent i que tanca l'horitzó de l'Empordà per ponent.
- *Les Medes*. *La Meda Gran*, illes de l'Estartit (vegeu més avall).
- *Sant Sebastià* (Llafranc; vegeu més avall).
- *Cap de Creus* (vegeu més avall).
- *Cap de Norfeu*, accident geogràfic muntanyós que s'endinsa en la mar a la zona meridional de la península de cap de Creus al terme de Roses (Alt Empordà). Hi ha marbre.
- *Golf de Lleó*, ampli golf que va des del nord del cap de Creus fins al delta del riu Roine a la Camarga (entre Seta i Marsella).
- *Cap de Tossa*
- *Illes Formigues*, conjunt de quatre illots de la Costa Brava, 1,3 km a l'E-NE de la punta d'en Canet (Palamós) i 0,8 km a l'E-SE del cap de Planes (límit Palamós - Mont-ras). Sense far que n'indiqui l'existència quan la mar les cobreix, són visitades pels musclaires. Prop d'aquestes illes tingué lloc, probablement, el combat naval on fou derrotat l'estol francès de Felip III de França per l'almirall català Roger de Lloria els dies 3 i 4 de setembre de l'any 1285.

Topònims només esmentats pels personatges

- *Portvendres*, població costanera del Rosselló (Catalunya Nord).
- *Garraf*, població marítima de la comarca del mateix nom.
- *Estartit*, població costanera situada a la desembocadura del riu Ter i davant de les illes Medes, al Baix Empordà.
- *Mallorca*, illa gran de les Balears.
- *Marsella*

Pa i raïm

Topònims de la narració

- *Cadaqués*, població costanera de l'Alt Empordà (vegeu més avall).
- *Port Lligat*, cala al nord de Cadaqués closa per l'illa del mateix nom (vegeu més avall).
- *Corral d'en Morell*, barraca propera a cala s'Alqueria al nord de Cadaqués.
- *Torrent dels Bucs*, breu curs fluvial intermitent nascut al Coll de sa Devesa a la Serra Negra, al nord de Cadaqués, que desguassa a la cala de Portlligat.
- *S'Alqueria*, elevació del terreny d'aspecte erm al nord de Cadaqués que forma l'istme de Cap d'en Roig. Culmina al Puig de s'Alqueria (53 m. alt) i forma la platja del mateix nom al sud.
- *El Jonquet*, caleta del nord de Cadaqués ben arrecerada del mestral, en la qual desemboca el torrent de Puig Alt. Es troba situada al sud-oest de la Badia de Guillola i a ponent del Cap d'en Roig. Està tancada al sud pel roc de Talladofins (segons Josep Pla).
- *Mas d'en Baltre*, masia situada a 200 m. alt. al sud-oest de Cadaqués, sortint pel Llaner petit, camí de la Cruïlla.
- *La Cruïlla*, el Puig de sa Cruïlla (326 m. alt), es troba en la carena de baixa, en direcció sud-est, del Pic de Pení (605 m. alt) cap al mar. Permet tant la panoràmica cap al nord com cap al sud i oest.
- *La font de la Dona Morta*, situada a migjorn del Pic de Pení (400 m. alt.) (un bassal per al bestiar, segons Pla).
- *Coll de Penada*, pas a 427 m. alt. que permet el descens cap a Roses pel mas de l'Almeda seguint la riera de la Vila.
- *Joncosos*, badia situada al sud de la península de Cap de Creus en la partió dels termes de Cadaqués i de Roses, tancada a migdia pel Cap de Noruec.

Topònims només esmentats

- *Mas d'en Duran*, masia al nord de Cadaqués situada a la falda de la Muntanya Negra (100 m. alt), sota el Coll de sana Devesa, on neix el torrent dels Bucs.
- *Puig Alt*, un dels darrers turons del Pirineu (243 m. alt), que baixa al mar al Cap de Creus.
- *Badia de Guillot*, refugi natural obert cap al SE entre el Cap d'en Roig i la Punta d'en Cudera, al nord de Cadaqués, a prop del Cap de Creus.
- *Marsella*
- *Llançà*, població situada al nord de l'istme de Cap de Creus (vegeu més avall).
- *Port de la Selva*, població situada al nord de l'istme de Cap de Creus (vegeu més avall).
- *Alger*, capital d'Argèlia, estat del Magreb, aleshores colònia francesa.
- *Gibraltar*
- *Tànger*, port franc i ciutat del nord del Marroc que restà sota sobirania internacional entre 1923 i 1956.
- *Cotlliure*, població costanera del Rosselló (vegeu més avall).
- *Figueres*, capital de l'Alt Empordà.
- *Barcelona*
- *Sant Feliu (de Guíxols)*, població costanera del Baix Empordà.
- *Mas de l'Alzeda*, masia de Roses (100 m. alt) propera a la riera de la Vila, situada en el camí de Cadaqués per *coll de Pení* (427 m. alt), per la *font de la Dona Morta* i *sa Cruïlla*.

- *Ermita de Sant Sebastià*, santuari devot de Cadaqués (400 m. alt), amb aplec anual, situat sota el Pic de Pení i més amunt del mas d'en Baltre.
- *La Mar d'Amunt* (al nord-oest de cap de Creus) / *la Mar d'Avall* (al sud de cap de Creus), a Cadaqués.
- *Massa d'Oros*, illot situat un quilòmetre mar endins del Cap de Creus.
- *El Baluard de Cadaqués, la platja, la Riba, el Poal, el Pianc, la torre del Colom, la platja del Ros, s'Arenella, el Caials... i el fossar i esglésiola de Sant Baldiri*, mirada des del mas d'en Baltre cap al poble resseguint amb l'esguard la península de s'Oliguera, que tanca la badia de Cadaqués pel nord.
- *Muntanyes de Begur i Gavarra; Sta. Caterina de Torroella, l'Empordà; els rius Fluvià i la Muga, els estanys de Castelló; les Garrotxes i el golf de Roses; la punta Falconera, el cap de Norfeu, la badia de Jóncols*, mirada cap al migdia i cap a ponent des de la Cruïlla.
- *Cap de Creus i golf de Lleó (que abraça des del nord del cap de Creus fins al delta del riu Roine a la Camarga)*, esguard cap a tramuntana des de la Cruïlla.
- *Portaló i Taballera*, cales de la costa nord-est de la península de Cap de Creus.
- *Montjoi*, cala de Roses (vegeu més avall).
- *Roses*, població marítima de l'Alt Empordà (vegeu més avall).
- *Cap de Cervera*, accident geogràfic de Cervera de Marenda (Rosselló), just al nord de la frontera amb França (vegeu més avall).
- *Riera del Port de la Selva*, curs d'aigua sorgit al peu del pic de Pení, conegut també com a riera de Romanyac.
- *Els Bufadors*, puig dels Bufadors (433 m. alt.), cim culminant de la Serra Negra al nord-oest del poble de Cadaqués.

Cases de dispesa, restaurants, bars...

- *Bar Marítim*, arran de la platja de la badia de Cadaqués.
- *Fonda de la Marina*, on s'allotja Pla.
- *la dispesa de la Maria*, on s'estatja Pa i Raïm.
- *Mas d'en Causa*, un xic a ponent del coll de Pení (Roses), on dina una truita.

Contraban

Topònims de la narració

- *El Pianc*, platja i elevació al nord de la badia de Cadaqués (més enfora que es Poal).
- *Badia de Cadaqués*
- *Muntanyes de Pení*, contrafort oriental de la Serra de Rodes sobre Cadaqués.
- *Port d'en Pernis*, possiblement a la Punta (l'Escala).
- *Cucurucuc de s'Arenella*, illot a la boca de la badia de Cadaqués.
- *Boques de Bonifaci*, l'estret de Bonifaci és un pas de deu quilòmetres, amb zones de roques i esculls, entre les illes de Còrsega (França) i Sardenya (Itàlia).
- *Còrsega*, illa mediterrània pertanyent a França.
- *Sardenya*, illa mediterrània pertanyent a Itàlia, que formà part de la Corona d'Aragó (a la ciutat de l'Alguer s'hi conserva el català).
- *Civitavecchia*, ciutat del Laci, un centenar de quilòmetres al nord-est de Roma, amb un port que abasteix la capital d'Itàlia.
- *Estanys de Salses*, conjunt lacustre a l'entorn de l'estany de Salses (Catalunya) o de Leucata (Occitània) (vegeu més avall).
- *Cala Nans*, cala situada a l'extrem sud-est de la Badia de Cadaqués.
- *Portlligat*, cala al nord de Cadaqués (vegeu més avall).
- *Badia de Guillola*, refugi natural obert cap al SE entre el Cap d'en Roig i la Punta d'en Cudera, al nord de Cadaqués, a prop del Cap de Creus.
- *Cap de Creus* (vegeu més avall).
- *La Claveguera*, pas estret entre el Cap de Creus i l'illot de s'Encalladora (ja al golf de Lleó, al Mar d'Amunt).
- *Golf de la Selva*, entre el Cap de Creus i el Cap de Cervera (Pla l'estén fins a Banyuls i a *Contraban* fins a Cotlliure).
- *Pla de Tudela*, sobre cala d'Agulles cap a la zona de l'actual Club Mediterranée (Cadaqués).
- *Cala Prona*, inhòspita cala situada a llevant del Golfet al terme del Port de la Selva.
- **El Port de la Selva**, població de l'Alt Empordà (vegeu més avall).
- *Cap de Cervera*, indret gairebé fronterer de Cervera de la Marenda (Rosselló) on l'Albera entra al mar (vegeu més avall).
- *Les Alberes*, massís muntanyós del Pirineu oriental, des de coll de Li (a la Vajol) fins al mar a Cervera de la Marenda.
- *Banyuls*, població de la Marenda famosa pel seu vi i pàtria de l'escultor Maillol (vegeu més avall).
- *La Rectoria* "o sia el Banyuls antic", abans *la Ribera*, barri de Banyuls, al sud del poble, a l'esquerra de la riera de Banyuls.
- *Puig del Mas*, poblet de pagès del terme de Banyuls, al sud del nucli urbà, a la dreta de la riera de Banyuls.
- *Laboratori / Institut Aragó*, notable centre d'estudis sobre la biologia marina situat a Banyuls (vegeu més avall).
- *Cala de Paulilles (Palilles)*, segons Pla) on hi ha un llogarret amb factories al nord de Banyuls, però en terme de Portvendres (vegeu més avall).
- *Coll de les Portes*, a l'inici de la península del cap de Biarra

- *Cap de Biarra*, extrem est d'una petita península amb una elevació màxima de 206 m. al sud de la badia de Portvendres.
- **Portvendres** (etimològicament 'el port de Venus'), població i notable port de la Marenda (vegeu més avall).
- *Cala Moresca* (Mauresca, segons Pla, que potser usava un mapa o guia francès), cala tancada al nord pel Cap Gros.
- *Cap Gros*, petita península que separa la badia de Portvendres de la de Cotlliure (Pla esmenta primer cap Gros i després cal Mauresca, sense respectar l'ordre de navegació).
- **Cotlliure**, població marítima de la Marenda, port molt important durant segles per al començ i la història del Rosselló (vegeu més avall).
- *Port d'Amunt* (al nord) / *port d'Avall* (al sud), platjars separats pel castell dels Templers, que formen el fons de la badia de Cotlliure.
- *Illot de Sant Vicenç*, antic illot, unit al nord-est de Port d'Amunt de Cotlliure per una escullera i una platja artificial (1878-9). Hi ha el santuari de Sant Vicenç, protector de la vila. Cada any el 16 d'agost s'hi celebra una tradicional processó per mar.
- *Fortalesa de Sant Elm*, construït (1552) en forma d'estrella al voltant d'una torre de defensa medieval sobre un turó (152 m), domina Cotlliure i Portvendres. Tant en la guerra dels Segadors (1642) com a la Guerra Gran (1793) tingué un paper important.
- *Fort del Mirador*, al nord de la vila de Cotlliure (no pas a migdia, com diu Pla), utilitzat com a caserna. Fou bastit per Vauban el 1674.
- *Dui*, riera que desemboca al sud del Port d'Amunt de Cotlliure, al nord de les parets del castell dels Templers.
- *La Llotja de Mar de Perpinyà*, edifici gòtic, on radicava el consolat de mar, un veritable tribunal de comerç marítim.
- *Platja del Racó*, platja d'Argelers, al Rosselló, que s'obre on s'acaben els contraforts de la Península de Cap de Creus, de la Coata Vermella (el darrer accident geogràfic de la costa Brava Catalana, segons Pla).
- *Argelers*, població de la Salanca, al nord de la península de Cap de Creus on la costa rossellonesa comença el gran platjar que arriba fins a Salses.
- *Elna*, població de la plana rossellonesa, al nord de la desembocadura del riu Tec, que va ser la capital religiosa del Rosselló i compta amb una notable catedral romànica.
- *Les Corberes*, conjunt muntanyós entre Catalunya i Occitània, que des dels Pic de Bugarac i de Perillós va baixant cap al mar entre Leucata i Salses.
- *Canet (de Rosselló)*, població situada a llevant de Perpinyà entre el tram final del riu Tet i l'estany de Sant Nazari; arran de platja s'hi ha fet una gran urbaització.
- *Castellrosselló*, poble del municipi de Perpinyà, antiga capital del Rosselló. Del castell, només en resta una gran torre rodona del segle XIII (Pla parla de les torres).
- *La Salanca*, Pla sembla que usa el mot en sentit restringit per a la zona del tram final del riu Aglí (vegeu més avall).
- *Barcarès*, municipi Rossellonès al qual pertany part meridional de la barra litoral de l'estany de Salses. En l'època de la primera redacció de *Contraban* pertanyia al municipi de Sant Llorenç de la Salanca (vegeu més avall).
- *Sant Llorenç (de la Salanca)*, municipi del Rosselló, centre de la Salanca, entre el riu Aglí i l'estany de Salses (que en part pertany al municipi).
- *Estany de Salses*, el més gran de terres catalanes, format per una llarga barra litoral entre el Barcarès (Rosselló) i Leucata (Occitània) (vegeu més avall).
- *Cap de Leucata*, al nord-est del promontori rocós que separa els estanys de Salses, al sud, i de la Palma, al nord. (La costa al migjorn del cap segueix una línia pràcticament nord-sud

que difícilment podria oferir refugi marítim contra una tramuntanada, com farien suposar les paraules de Quimet de la Selva).

- *Leucata*, població occitana antigament fortificada, al departament de l'Auda, al nord de l'estany de Salses o de Leucata.
- *Salses*, antiga vila fortificada amb un imponent castell al límit entre Catalunya i Occitània i, fins al Tractat dels Pirineus, frontera entre el regne d'Aragó (entre Espanya, posteriorment) i França.
- *Cabanes de Fitor (Cabanas de Fitou)*, llogarret ja occità, al nord del terme de Salses.
- *Portet (interior prop de Leucata)*: hi ha dos ports naturals a un quilòmetre de la població: l'un al sud de Leucata i l'altre al sud-est.
- *Cap de Biarra*,
- *Sant Pere de Roda*,
- *Cap de Creus*
- *El Jonquet de la Mar d'Avall de Cadaqués*, a la badia de Guillola (vegeu "Pa i Raïm").
- *Badia de Guillola*, al nord de Cadaqués (vegeu "Pa i Raïm").
- *Roses*
- *Cadaqués*

Topònims esmentats en descripcions o digressions

- *Argentina*, país on havia mort l'indiano que havia fer edificar la casa des Pianc.
- *Oberland de Berna*, sector del cantó suís de Berna, on es troben alguns dels grans pics dels Alps (Jungfrau, Eiger...) i valls agrícoles i ramaderes (Emmental...).
- *Els Alps*
- *Els Pirineus / el Pirineu*.
- *Roses*, població marinera de l'Alt Empordà. Hi viu en Baldiri Cremat, amo del "Mestral", i el seu cunyat Pau Saldet (vegeu més avall).
- *L'Escala*, municipi de l'Alt Empordà, situat a la costa, des del grauet d'Empúries, al sud del golf de Roses, fins al promontori del Montgó, al sector accidentat pel massís del Montgrí. La pesca n'ha estat tradicionalment la principal font de riquesa. S'han especialitzat de temps en el peix blau (sardina, verat, seitó). Té una gran tradició l'elaboració d'anxoves. Hi havia hagut comerç marítim i duana. Hi ha unes petites drassanes de llaguts. La *vila*, molt turística, és situada al voltant del petit port. El terme comprèn el poble de *Sant Martí d'Empúries* i les restes de l'antiga ciutat d' *Empúries*.
- *La Punta*, barri de l'Escala, a Ponent del Port, on Vadoret tenia la seva petita drassana.
- *Anzio*, localitat portuària del Laci, al mar Tirrè (al centre d'Itàlia; al sud-est de Roma).
- *les Hières*. Les illes de Hyères, a la Costa Brava francesa (Provença), formen un petit arxipèlag entre Toló i St. Tropez. Estan a la ruta marítima entre l'Empordà i Civitavecchia, si es passa pel nord de Còrsega.
- *L'ermita de Sant Sebastià*, a mig aire de Pení a Cadaqués, sobre el mas d'en Baltre.
- *Rosselló*, comarca litoral nord-catalana de sobirania francesa, amb capital a Perpinyà, que presenta un front costaner que abraça des del cap de Cervera fins a l'estany de Salses al Bacarès. Aquesta plana s'estén des dels límits de de l'Alt Empordà fins al de les terres occitanes.
- *Leucata*, població occitana, al sud del departament de l'Auda, situada al nord de l'Estany de Salses o Leucata.
- *El cap de Biarra*, a l sud de Portvendres (vegeu més avall).
- *Canet*, a la Salanca, que és la platja de Perminyà.
- *Barcarès*, darrer municipi costaner del Rosselló, ocupat en part per l'estany de Salses (vegeu més avall).

- *Cap de Leucata*, cap situat al nord-est de la població, un parell de quilòmetres al nord del cinturó litoral que tanca l'estany de Salses... (les explicacions de Quimet de la Selva no semblen prou exactes).
- *Portvendres o Cotlliure* (vegeu més avall).
- *Colera*, municipi de l'Alt Empordà al golf de la Selva (vegeu més avall).
- *Portbou*, municipi costaner de l'Alt Empordà al límit amb el Vallespir amb una estació ferroviària transfronterera.
- *Normandia*, extensa regió històrica del nord de França banyada per l'Atlàntic.
- *Versalles*, ciutat de l'Illa de França on Lluís XIV, el Rei Sol, va construir un gran palau i hi va traslladar la cort.
- *Coll de Banyuls*, pas sobre l'Albera (357 m. alt) entre el Rosselló i l'Alt Empordà ben conegut pels contrabandistes (vegeu més avall).
- *Les Abelles*, llogarret de Banyuls on Pla afirmà que visqué A. Mallol (vegeu més avall).
- *Mònaco*, ciutat estat enclavat a la Costa Brava entre Niça i Menton (França).
- *Paris i Londres* (capitals de França i del Regne Unit).
- *Alger*, capital i port d'Argèlia al nord d'Àfrica.
- *Orà*, port i ciutat a Argèlia, llavors colònia francesa.
- *Estagell*, municipi del Rosselló que delimita amb la comarca de la Fenolleda en la confluència de la riera de Maurí amb el riu Aglí.
- *Vilafranca (del Conflent)*, vila i plaça forta al peu del Canigó (pedreres de marbre rosa).
- *Sant Pere de Roda*, important monestir benedictí medieval, situat al terme de Port de la Selva, a la Serra de Rodes (540 m. alt), sota el pic culminant.
- *Perpinyà*, capital de la comarca nord-catalana del Rosselló i capital del departament francès dels Pirineus Orientals (66), que comprèn -a més del Rosselló- el Vallespir, el Conflent, el Capcir, l'Alta Cerdanya i la comarca occitana del Fenollet.
- *Sant Pere de Roda*, muntanya de Sant Salvador de Verdera a la zona culminant de la Serra de Rodes (a l'oest de la península de Cap de Creus) on s'alça el pic de Sant Pere de Roda o de Sant Salvador de Verdera (670 m.).
- *Canigó*, pic i massís pirinenc, situat entre el Vallespir i el Conflent.
- *Narbonès*, regió històrica del Llenguadoc, antiga província romana (Gallia Narbonensis) actualment inclosa al departament de l'Aude (a tramuntana des de Leucata).
- *Llenguadoc*, regió d'Occitània compresa entre la Gascunya, Catalunya i la Provença (Pla es deu referir a la zona de Carcassona: cap a Mestral des de Leucata).
- *Golf de Roses* (vegeu més avall).

Cases de dispesa, restaurants, bars...

- *Cafè de Madama Py*, establiment costaner de Banyuls on faria bo de prendre un aperitiu a l'ombra del gran plàtan a l'estiu (no trobat actualment amb aquest nom).
- *Hôtel du Commerce (el Comerç)*, l'establiment llavors millor de Portvendres, on la llargament somiada bullabessa decep Pla. Actualment consta obert: 2, rue Jules Ferry.
- *Cafè del Comerç*, als baixos de l'hotel, on es reunien les forces vives de Portvendres amb Monsieur Forgas al capdavant.
- *Hotel de la companyia del Midi*, llavors en construcció a Portvendres.
- *Restaurant dels Templers*, de Cotlliure regentat per René Pous on Pla menja unes bones anxoves. Actualment consta obert a l'avinguda Camille Pelletan, paral·lela al curs del Dui.

Fonts utilitzades (a més d'un cert coneixement personal d'alguns indrets)

- GREC: *Gran enciclopèdia catalana i Hiperenciclopèdia*.
- A. BESCÓS i P. FALCHE: *Costa Brava II – Cadaqués*, Ed. Alpina, 1967
- *Randonnées Pyrénéennes: Albères-Roussillon*, Institut Géographiques National, 1982
- *Mapa topogràfic de Catalunya: 19. Parc Natural del Cap de Creus*, Institut Cartogràfic de Catalunya, 1997
- Internet: webs diverses de l'estat espanyol i francès.